
IMAGINE IC

Imagine IC (Imagine Identity and Culture) is een gespreksplek over erfgoed, sinds 1999 gevestigd in Zuidoost. De instelling werkt vanuit de visie dat gesprek de kern is van democratisch erfgoedwerk en een inclusieve samenleving het resultaat ervan. Vanuit een *bottom-up* benadering wil Imagine IC met erfgoed als onderwerp uitwisseling tussen verschillende stemmen en perspectieven bevorderen. Kernactiviteiten van de instelling zijn research en development, verzamelen en presenteren van materieel en immaterieel erfgoed, educatie en talentontwikkeling.

Imagine IC inventariseert materiaal in bestaande en particuliere archieven om aan de hand van individuele geschiedschrijving een meervoudig perspectief te creëren. Uitgangspunten van Imagine IC zijn daarbij de interculturele dialoog, zelf(re)presentatie, beeldvorming en culturele diversiteit. Voor het 'betekenis geven aan dingen en herinneringen' maakt de instelling gebruik van (orale) verhalen in combinatie met video, foto of interactieve installaties.

In opdracht van stadsdeel Zuidoost werkt Imagine IC sinds 2014 aan het opbouwen van een buurtarchief. Sinds 2017 huist Imagine IC met

de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) in een gezamenlijk gebouw aan het Bijlmerplein. De activiteiten in dit pand worden zowel door de OBA als door Imagine IC georganiseerd.

Met partners in het (inter)nationale erfgoedveld ontwikkelt Imagine IC participatieve verzamelmethodeën. Samen met de Reinwardt Academie voor Cultureel Erfgoed (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten) ontwikkelde Imagine IC emotienetwerken, een onderzoeksmethodologie met als doel inzicht te verschaffen in uiteenlopende gevoelens omtrent erfgoeditems. Afgelopen periode heeft de instelling de methode verder ontwikkeld.

In de periode 2021-2024 wil Imagine IC het eigen netwerk verder diversifiëren en nieuwe gespreksvormen ontwikkelen, geënt op emotienetwerken en nieuwe concepten. De instelling gaat haar ontwikkel- en kennisfunctie uitbreiden en het kernteam verbinden met jong erfgoedtalent. Het activiteitenprogramma voor de aankomende periode bevat Gesprekken (verzamenen, gesprekken en educatie) en Methodes (co-collectielab-onderzoeksprojecten en expertmeetings). De instelling breidt haar team verder uit.

Imagine IC is een van de partners van Consortium Zuidoost (samen met CBK Zuidoost en het Bijlmer Parktheater) die komende periode SHEBANG realiseert: een grootstedelijke cultuurhal waarin de disciplines theater, kunst en erfgoed samenkomen.

ADVIES

Artistiek belang

De Amsterdamse Kunstraad vindt Imagine IC een unieke en waardevolle instelling in het Amsterdamse culturele veld. Imagine IC maakt zich met succes sterk voor een inclusieve opvatting van erfgoed, geschiedenis, identiteit en toekomst. Daartoe ontwikkelt de instelling verschillende methoden voor het verzamelen en ontsluiten van materieel en immaterieel erfgoed. Imagine IC streeft er tegelijkertijd naar dat steeds meer

Amsterdammers een stem krijgen in het verzamelen van het erfgoed van de stad en dat immaterieel erfgoed integraal onderdeel wordt van de collectie Amsterdam. Imagine IC wordt gedreven door 'de visie dat gesprek de kern is van democratisch erfgoedwerk en een inclusieve samenleving het resultaat'. De kunstraad erkent en onderschrijft het belang van de democratisering van erfgoed, het meerstemmig perspectief dat hard nodig is in de hedendaagse geschiedschrijving.

In de komende periode blijft Imagine IC investeren in de zogenoemde emotienetwerken; hiermee kunnen instellingen en organisaties kijken naar de uiteenlopende gevoelens die mensen bij een erfgoeditem hebben. Het is een tool om emoties te inventariseren die soms flink kunnen botsen. Het doel van emotienetwerken is inzicht te verschaffen in elkaars gevoelens omtrent zo'n item, te zorgen voor wederzijds begrip en voor erfgoed dat daaraan bijdraagt. De kunstraad constateert dat Imagine IC methodologisch erg gericht is op het organiseren van participatie en het opbouwen van wederkerige relaties met groepen in de samenleving en tussen samenleving en erfgoedveld. Op dat vlak is er veel vakmanschap aanwezig.

Fundamentele vragen over verzamelen en selecteren blijven in de plannen echter onderbelicht. Hoe komen de keuzes tot stand voor de groepen waarmee en de onderwerpen waarover men gaat verzamelen? Hoe wordt omgegaan met de waardering, selectie en betekenisgeving van het verzamelde materiaal dat via het veldwerk bijeengebracht wordt? De kunstraad vindt dat Imagine IC dergelijke vragen in het ondernemingsplan onvoldoende beantwoordt.

Imagine IC zoekt per onderzoeksproject actief naar samenwerking met partners in binnen- en buitenland, zoals met de Erasmus Universiteit, Universiteit Leiden en de Universiteit van Barcelona. De kunstraad vindt het een goede ontwikkeling dat de methoden die Imagine IC ontwikkelt zich ook verder verspreiden.

Belang voor de stad

Imagine IC geeft een verscheidenheid aan Amsterdammers een stem bij het verzamelen van erfgoed en maakt door eigen projecten en in

samenwerkingen met andere organisaties ruimte voor een meerstemmig perspectief. Nadenken en praten over herkomst, verleden en erfgoed zijn van groot belang voor de collectie in Zuidoost. De instelling organiseert in de ogen van de kunstraad waardevolle bijeenkomsten die een bijdrage leveren aan het collectief geheugen van de stad.

Imagine IC kiest in het ondernemingsplan 2021-2024 duidelijk voor participatie en formuleert geen targets ten aanzien van publieksbereik. De instelling bereikt niet zozeer publiek met haar programma's maar realiseert het programma mét het publiek. Dat doet zij bijvoorbeeld door de bezoekers van de OBA bij projecten te betrekken en zodoende van het bibliotheekpubliek een actieve gesprekspartner te maken. Of samen met het Amsterdam Museum, door de objecten en de door Imagine IC achterhaalde betekenissen, in het museum tentoon te stellen. De instelling kiest ervoor aan te sluiten op de publieksplannen van de samenwerkingspartners, een strategie waar de kunstraad, gezien de expertise van musea op dit vlak, zich in kan vinden.

Imagine IC omschrijft zichzelf als een 'open vloer voor onderhandeling over de samenstelling van het collectieve geheugen van Amsterdam'. De kunstraad vindt dat de instelling succesvol is in het bereiken van mensen uit de buurt via gesprekken. De kunstraad ziet dat de kracht van Imagine IC schuilt in dat zij op participatieve werkwijze brede doelgroepen weet te engageren, ook groepen die in de praktijk minder belangstelling voor en betrokkenheid bij erfgoed hebben.

Tekenend is ook dat Imagine IC in aanvragen van andere instellingen als samenwerkingspartner wordt opgevoerd. De kunstraad constateert dat samenwerken in het hart zit van Imagine IC. De bestaande partnerschappen met de OBA, het Stadsarchief, de Reinwardt Academie, CBK Zuidoost en het Bijlmer Parktheater voor projecten zoals (Not Yet) SHEBANG worden verder uitgebouwd.

Imagine IC wijst in de aanvraag op haar onderscheidende positie in Amsterdam waarbij ze zowel verzamelt als ontwikkelt en ontsluit. Het wordt de kunstraad niet goed duidelijk hoe de ontsluiting plaatsvindt, anders dan in de exposities. De kunstraad vraagt zich af in hoeverre de opbrengst van de gesprekken beschikbaar en toegankelijk is voor geïnteresseerden die niet bij de specifieke gespreksavond aanwezig waren.

De kunstraad zou wensen dat de waarde die tijdens een bijeenkomst wordt gecreëerd voor een groter publiek toegankelijk zou worden gemaakt. Imagine IC is sterk geworteld in Amsterdam Zuidoost en functioneert als een aanjager van een activistische manier van collectievorming. Meedoen aan een gesprek is gratis, omdat de deelnemers een bijdrage leveren aan het completer maken van het erfgoed van de stad. De kunstraad vraagt zich af of het uitrollen van de methodiek naar andere stadsdelen eenvoudig te bewerkstellingen is. De significantie van een 'emotioneel gesprek' staat of valt bij het vertrouwen van de deelnemers in de gespreksleider.

Uitvoerbaarheid

In de financieringsmix zijn de publieksinkomsten beperkt. De kunstraad heeft begrip voor de principes van de instelling om zo laagdrempelig mogelijk te zijn. In dat licht is het een goede ontwikkeling dat Imagine IC blijft inzetten op sponsoring en fondsenwerving. De kunstraad adviseert de gemeente de wens van Imagine IC en de OBA voor een 'klein cafeetje' te honoreren, omdat de wens met een relatief kleine investering te realiseren is.

Imagine IC kiest voor een meer duurzame bedrijfsvoering. Het team wordt daartoe uitgebreid en in de begroting is ruimte voor salarisgroei. De kunstraad vindt deze keuzes onderbouwd en vindt het goed dat Imagine IC de Fair Practice Code toepast, met aandacht voor faire workload en faire vergoeding. De kunstraad erkent de complexe, meervoudige missie van Imagine IC. Met relatief weinig middelen heeft de instelling in de afgelopen jaren veel resultaten geboekt.

De instelling geeft zelf aan dat zij niet de aangewezen partij voor beheer is en dat daarom de co-collectielab-partners daarin een bepalende rol spelen. Deze (museale) partijen, zoals Het Tropenmuseum, stemmen af welke items en met welke betekenissen het beste bewaard kunnen blijven om ze duurzaam voor publiek toegankelijk te maken. De kunstraad begrijpt waarom de instelling de expertise buitenshuis zoekt, maar had een iets meer sturende en proactieve rol vanuit Imagine IC verwacht.

Gezien de druk die het organiseren van SHEBANG vanaf 2020 op de instelling legt, vindt de kunstraad het positief dat de praktische

uitvoering en verantwoordelijkheden onder een aparte stichting zijn ondergebracht.

Diversiteit en inclusie

De kunstraad vindt de aandacht die Imagine IC heeft voor diversiteit voorbeeld stellend. De instelling heeft een cultureel divers samengesteld bestuur en personeelsbestand.

De kunstraad vindt het belangrijk dat Imagine IC een emancipatoir doel heeft en zich verhoudt tot de typische sociale geografie van Zuidoost. De thema's diversiteit en inclusiviteit staan centraal in het programma van Imagine IC. Met het geheel aan activiteiten beoogt Imagine IC kennis over te dragen die helpt bij het creëren van een diverse en inclusieve samenleving; Imagine IC functioneert ook als katalysator van een urgente dialoog en is een veelgevraagd partner in het culturele veld in Amsterdam.

Imagine IC richt zich op uiteenlopende leeftijdsgroepen. Ook jongeren worden benaderd als kenners van de stad en curatoren van het veelvormige en veelsoortige erfgoed van hun tijd. De kunstraad heeft veel waardering voor de gespreksvorm Erfgoedmakers die vanaf 2017 is ontwikkeld voor leerlingen in het basis en voortgezet onderwijs. Het bijbrengen van erfgoedwijsheid helpt jongeren om beladen thema's (Zwarte Piet en op lokaal niveau de sloopplannen van garage De Kempering) te herkennen en inzicht te krijgen in de waarde die mensen aan iets toekennen vanuit verschillende perspectieven. De focus voor 2021-2024 ligt allereerst op scholen in Zuidoost, vervolgens op de hele stad.

Imagine IC is een innovatieve en gerespecteerde instelling die veelvuldig om haar expertise wordt gevraagd en daardoor een significante rol speelt in hoe andere organisaties zich op het terrein van diversiteit, inclusie en erfgoed (verder) ontwikkelen.

Imagine IC opteert voor functieplek 8 in de Amsterdam Bis 2021-2024: podium en platform voor debat en programma's over kunst, cultuur, politiek en ontwikkelingen in de stad. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, Imagine IC deze functieplek niet toe te kennen.
